

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2018

**ONTWERP V1 (TEORIE)
NASIENRIGLYN**

PUNTE: 100

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 24 bladsye.

AFDELING A

VRAAG 1: VISUELE GELETTERDHEID – 'ONGESIENE' VOORBEELDE

- Ontwerp-terminologie: Elemente en beginsels van ontwerp insluitend Gestalt-beginsels van ontwerp.
- Tekens en simbole, stereotipering, vooroordeel en bevooroordeel in ontwerp: Verband met visuele kommunikasie met die fokus op illustrasies, spotprente, plakkate, politieke propaganda, kommunisme en weerstand (bv. Weimar: Duitsland, Kuba, Rusland, China en Suid-Afrika.)
- Geskiedenis van tipografie: Struktuur van teks, keuse van lettertipe, stilering van teks, hoofkategorieë van lettertipe ontwerp en geskiedenis van teks.

1.1 1.1.1 (Ken 8 punte toe vir enige VIER van die volgende elemente/beginsels van ontwerp: Die *effek* wat geskep word moet ook vermeld word.)

KONTRAS:

- Die meestal diepblou oppervlak van die Zoeloehoed kontrasteer duidelik met die goudgeel / oranje en rooi dekoratiewe patroon. ☒ Dit skep 'n eenvoudige, duidelike, sterk en treffende kontras. ☒ (2)

VORM:

- Plat, 2-dimensionele vorms, soos die horisontale band met die zig-zag-patroon aan die onderkant van die hoed en die blomblaaragtige vorms wat in die middel van die bokant van die hoed voorkom, gaan om die sirkelvormige vorm van die hoed voort. ☒ Dit skep 'n dekoratiewe en visueel opwindende estetiese ontwerp vir die ontwerp. ☒ (2)

RITME:

- Ritme word geskep deur die herhaalde zig-zag-patroon in die horisontale band wat die basis van die hoed omring. ☒ Hierdie zig-zag-patroon laat die kyker se oog op 'n visuele energieke manier om die geronde vorm rond gaan. ☒
- Ritme kan ook waargeneem word waar die vier herhaalde stiksels blomblaaragtige vorms lyne skep wat uit die middel van die bokant van die hoed na die horisontale band aan die onderkant van die hoed uitgaan. ☒ Dit lei die kyker se oog in 'n lewendige, uitgestrekte, ritmiese beweging na die band aan die basis van die hoed. ☒ (2)

TEKSTUUR:

- Die kleedstof wat die hoed bedek, word met 'n gladde, maar dik garing geweef, wat 'n tekstuur skep waar die ongelykheid van die weefsel gevoel word wanneer daaraan geraak word. ☒ Dit, aangevul met die stiksel van die oppervlakpatroon, bied 'n ryk tekstuur- en tasbare resultaat. ☒ (2)

PATROON:

- Die geometriese zig-zag-patroon in die breë horisontale band word voortdurend om die basis van die hoed gesien. ☒ Dit word gekontrasteer met die vloeibare, organiese blomblaaragtige vorms wat die boonste helfte en plat bokant van die hoed bedek. ☒ Hierdie geometriese en organiese patrone skep 'n kontras wat visueel opwindend en lewendig is. ☒

- Alternatiewe patroon word gesien in die herhaling van blomblaaragtige vorms en geometriese band aan die basis. Dit skep orde en perfeksie. (2)

EENHEID:

- Die gebruik van goudgeel / oranje kleur van die blomblaarvormige blare wat in die boonste gedeelte van die hoed gesien word, word weer in die breë horisontale band aan die basis van die hoed herhaal. ☒ Dit skep 'n harmonieuse eenheid van kleur op die hele oppervlakpatroon van die hoed. ☒
- Die hele hoed is in dieselfde stof bedek met gestikte patrone van die blomblaaragtige vorms en die zig-zag-patroon van die horisontale band. ☒ Hierdie deurlopende gebruik van dieselfde stof en ook stiktegniek skep 'n harmonieuse eenheid van die tekstuur van die hoed. ☒ (2)

Gee krediet vir enige ander geregverdigde verklarings.

MAKLIK 2, MATIG 3, MOEILIK 3

1.1.2 (Ken 2 punte toe)

Net soos die Zoeloe-kultuur bekend is vir hul mandjie-weeftegnieke wat motiewe en patrone bevat wat simboliese betekenis dra, so ook hierdie hoed wat ook duidelike, eenvoudige patrone weerspieël, wat dus inheemse handwerk weerspieël. ☒ Die patrone word met die hand gestik wat 'n tipiese handwerk is wat deur Zoeloe-vroue gedoen word. ☒ Dit weerspieël die geometriese patrone wat tipies van isiZoeloe en ook isiXhosa-kraalwerk is. ☒ (2)

Gee krediet vir enige ander geregverdigde verklarings.

MAKLIK 1, MATIG 1

1.2 FIGUUR 2: GESTALT-BEGINSELS (Ken 4 punte toe)

- GESTALT BEGINSEL VAN FIGUUR OMGEWING: Dit verwys na die verhouding tussen 'n voorwerp en sy omgewing. ☒ In FIGUUR 2 word die vorm van die 'B' beskou as die figuur en die driehoekige vorm word as die omgewing beskou, wat 'n ongewone figuurgewing-verhouding tot gevolg het wat belangstelling tot die beeld van die logo toevoeg. ☒ (2)
- GESTALT BEGINSEL VAN KONTINUITEIT: Kom voor wanneer die oog verplig is om van een voorwerp na 'n ander area van die ontwerp te beweeg. ☒ Voortsetting vind plaas in die beeld van FIGUUR 2, want die kyker se oog sal natuurlik die lyn volg wat soos 'n pad lyk, van die ikoon wat die 'B' uitbeeld, langs die lyn wat onder die bewoording uitsteek en na die boonste gedeelte van die logo waar daar 'n uitbeelding van 'n motor is. ☒ (2)

Gee krediet vir enige ander geregverdigde verklarings.

MAKLIK 2, MATIG 2

1.3 FIGUUR 3: MENSEREGTEPLAKKAAT (Ken 6 punte toe)

UITBEELDING VAN BEELDE:

Die spookagtige beeld van die kind se portret, wat 'n leë en verlore uitdrukking toon, verteenwoordig magteloosheid en hartseer. ☒ Die hande wat met die beeld van die gesig saamsmelt, word op 'n oop manier oor die formaat versprei, wat die bedel en pleidooie vir hulp verteenwoordig. ☒ Hierdie hande word ook uitgebeeld met 'n delikate Indiese patroon, wat die broosheid van die meisies wys. ☒ Die punt verteenwoordig die Indiese bindi, 'n gekleurde dotjie wat deur getroude vroue op die middel van die voorkop gedra word of as 'n verbintenis tot lang lewe en eenheid met hul mans. ☒ Die henna-pigment wat vir hierdie tipe versiering gebruik word, wat met tyd vervaag, kan geïdentifiseer word met die verlies van hoop, begrip en ware liefde wat hierdie jong meisies ervaar. ☒ (2)

UITBEELDING VAN TEKS

Die gebruikte lettertipestyl is delikaat en vroulik met sy slanke dubbellyne in sy vorming en krommende serifs, wat die delikaatheid en vroulikheid van die jong meisies verteenwoordig. ☒ Die woord *Stop* is op 'n opwaartse hoek, wat beteken dat die meisies gehelp moet word om van hierdie situasie uit te kom. ☒ Die woord *Stop* word ook getoon met die letter 'o' ingevul / solied, wat die eis verteenwoordig om 'n einde aan die situasie te bring wat hierdie jong meisies in die gesig staar. ☒ (2)

GEBRUIK VAN KLEUR:

Die monochromatiese grys toon van die kind se portret beïnvloed die gedagtes wat ontstellende gevoelens van leegheid en verlatenheid veroorsaak, wat in hierdie plakkaat die isolasie en hulpeloosheid verteenwoordig wat hierdie jong kinders ervaar. ☒ Die sterk, duidelike kleur rooi wat in die grens / raam van die beeld gesien word en ook in die letter 'o' van die woord *Stop*, verteenwoordig vrees, woede, gevaar en ook vasstelling van diegene wat betrokke is by die oorsaak. ☒ (2)

Gee krediet vir enige ander geregverdigde antwoorde.

MAKLIK 2, MODERATE 2, MOEILIK 2

1.4 FIGUUR 4: PROPAGANDA-PLAKKAAT

1.4.1 (Ken 6 punte toe)

Enige DRIE van die volgende:

- **OPSTELLING:**

Verwys na die verband tussen teks en die bladsy of 'n kleiner gedeelte waarin die teks geplaas word. ☒ Die belyning van die teks in die horisontale band onderaan die plakkaat van FIGUUR 4 is gelyk ('justified') aangesien die inhoud van die teks reguit teen die linkerkant en ook die regterkant van die band is. ☒ Die teks aan die bokant van die plakkaat is aan die linkerhand selfgerig, aangesien die drie rye teks teen die linkerkant van die plakkaat gelyk is. ☒ (2)

- **SERIF:**
Serifs is die klein fyn aanvullende hale wat aan die einde van die stroke van die lettervorms bygevoeg word. Hierdie lettertipestyl word as Sans Serif ☒ beskou, aangesien daar geen bewyse is van die addisionele hale op die duidelike en eenvoudige lettervorms nie. ☒ (2)
 - **OMGEKEERDE TEKS:**
Die agtergrondkleur word gesien as die kleur van die teks en in hierdie plakkaat word die blou teks op die swart beeld dus as omgekeerd beskou, ☒ om die teks prominent en maklik maak om te lees. ☒ (2)
 - **TOONAANWENDING:**
Is die spasie tussen die lyne van teks, ook bekend as die lynspasiëring. ☒ In FIGUUR 4 het die teks in die horisontale band aan die onderkant 'n klein voorkoms aangesien die lyne in die nabyheid van mekaar is in vergelyking met die groot grootte van die hoofletter teks wat vertoon word. ☒ (2)
- 1.4.2 Die doel van 'n propaganda-plakkaat is om mense te beïnvloed om 'n bepaalde idee te volg of om die idees van die regering of leier te volg. ☒ Die plakkaat in FIGUUR 4 vertoon hierdie boodskap deur gebruik te maak van minimale en duidelike kleurkontras aangesien slegs een kleur, naamlik swart, op blou kaart gedruk was. ☒ Die gebruik van 'n gestileerde, vereenvoudigde grafiese beeld van 'n man met sy arm wat in 'n saluut gelig word, kan as 'n duidelike en visueel sterk boodskap gesien word. ☒ Simbole word ook soms in propaganda-plakkate gebruik en hier is die gestileerde beeld van die gebroke ketting om die man se pols 'n simbool van mag, vryheid en krag. ☒ (2)

MAKLIK 2, MATIG 3, MOEILIK 3

1.5 FIGUUR 5: STEREOTIPERING (Ken 2 punte toe)

Die advertensie van FIGUUR 5 toon 'n manlike stereotipe wat ons 'n voorbeeld gee dat mans nie deel van die kinderversorgingsproses kan wees nie, deurdat hulle 'n mismoedige man wys wat 'n vrou se bostuk dra en 'n baba hou terwyl hulle terselfdertyd sê dat daar moet 'n vrou in hierdie posisie wees. ☒ Hierdie advertensie vir 'n klerewinkel stereotipeer ook vroue sonder om een in die foto te wys. Die aanhaling: 'wat sou die wêreld sonder vroue wees?', benadruk die vroulike stereotipe dat vroue die een is wat tuis moet bly, goed lyk en die kinders moet versorg. ☒ (2)

Gee krediet vir enige ander geregverdigde antwoorde.

MAKLIK 1, MATIG 1

VRAAG 1	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	TOTAAL
MAKLIK	3	2	2	2	1	10
MATIG	4	2	2	3	1	12
MOEILIK	3		2	3		8
TOTAAL	10	4	6	8	2	30

AFDELING B: ONTWERPGESKIEDENIS EN POPULÊRE KULTUUR

- Ontwerpgeskiedenis: Herhaal Industriële Revolusie en die Kuns en Handwerkbeweging, Art Nouveau, Die Bauhaus, Art Deco, Skandinawiese, De Stijl, Die Modernistiese Tydperk, Skandinawiese.
- Visuele analise (onsigbare voorbeelde van ontwerp): Basiese terminologie wat ontwerp en eienskappe beskryf en ondersteun, om met selfvertroue gebruik te word.
- Ondersoek na populêre kultuur binne elk van die bogenoemde Geskiedenis van Ontwerpbewegings wat op mode-, musiek- en sosiale omgewings fokus.

VRAAG 2: INTERNASIONALE GESKIEDENIS VAN ONTWERP (KUNS EN KUNSTE BEWEGING; KUNS NOUVEAU; BAUHAUS; ART DECO; DE STIJL; MODERNISME; SKANDINAWIESE)

2.1 (Ken 10 punte toe)

LET WEL:

- **Kandidate moet in paragrawe en volsinne skryf, sonder die gebruik van kolpunte of afsonderlike opskrifte.**
- **Afsonderlike opskrifte word in die nasienriglyn gebruik om nasien te vergemaklik.**
- **Leerders moet ook punt vir puntvergelyking toon. Geen punte sal vir twee afsonderlike besprekings toegeken word nie.**

FIGUUR 1: Art Nouveau haarborsel

FIGUUR 2: Art Deco haarborsel

DOELWITTE:

FIGUUR 1 weerspieël die Art Nouveau-ideaal van *romanse* wat weerspieël word in die hoogs dekoratiewe, sierlike ontwerpstyl wat op die handvatsel en agterkant van die haarborsel gesien word. ☒ Dit wys Art Nouveau se doel om alle kategorieë van goeie gehalte ontwerp te beïnvloed soos gesien met die handgemaakte sterling silwer van die haarborsel, wegbeweeg van ongeraffineerde massaprodukte van die laat 19de eeu. ☒

FIGUUR 2 weerspieël die doel van 'n styl wat 'n kultuur geskep het wat die oorlogsgeteisterde Europa wou ontsnap deur 'n alternatiewe realiteit van eksotisme, glans, elegansie en luukse te skep, soos blyk uit die gebruik van duur materiale wat gebruik word om die haarborsel te produseer. ☒ Hierdie haarborsel vertoon die Art Deco-ideaal van 'n ontwerp wat die nuutste tegnologie met sy gladde lyne, geometriese vorms en vaartbelynde vorms vier. ☒

(2)

INVLOEDE:

FIGUUR 1 toon verweefde organiese vorms en krom lyne afkomstig van die dinamiese stamstruktuur van plante, knoppies en ander organiese vorme. ☒ Die haarborsel toon ook die tipiese kronkelende, gladde en asimmetriese kurwes wat deur die natuur geïnspireer word in hierdie Art Nouveau-ontwerp. ☒ Die haarborsel toon die invloed van sensuele en vroulike vroue soos gesien in die ontwerp. ☒

In FIGUUR 2 toon die Art Deco haarborsel die gebruik van hoekige lyne met skerp-ronde diamantvormige motiewe beïnvloed deur historiese antieke kulture soos antieke Egiptiese piramides en Mesopotamiese argitektoniese vorms. ☑ Die slanke, gladde, blink tekstuur van die handvatsel en rug van die haarborstel toon ook die Art Deco-obsessie en invloed van die "Machine Age" en Modernisme met die gebruik van nuwe materiale en vervaardigingsprosesse. ☑ Dit weerspieël ook die toekoms met aërodinamiese / vaartbelynde vorms. ☑

(2)

ALGEMENE EIENSKAPPE:

FIGUUR 1 is tipies van Art Nouveau se versierde styl met geboë vorms en lyne wat deur die natuur geïnspireer word met plantaardige fronds en blomme. ☑ Voorslag ('Whiplash')-lyne word gebruik in die verweefde organiese vorms van die verligtingbeeldsnywerk van die agterkant van die haarborsel. ☑ Die hoogs dekoratiewe ontwerp met die beeld van die pragtige romantiese vrou dra by tot die romantiese gevoel van die produk. ☑ Die hoogs geskoolde vakmanskap van die sterling silwer gedeelte van die haarborsel dra by tot die duur voorkoms daarvan. ☑ Binne die ontwerp word asimmetriese balans gebruik, tipies van hierdie styl, aangesien die plantvorms nie op beide helftes identies is nie en die beeld in die middel beeld net een vrou uit, maar 'n visuele balans is nog steeds duidelik.

FIGUUR 2 toon Art Deco se bekommernis met die Masjien-era ('Machine Age') en aërodinamika, deur die gebruik van diamantvorms en gladde, blink tekstuur, soos gesien op die rugkant van die haarborsel. ☑ Die haarborstel toon ook 'n minimalistiese / beperkte palet van kleure met die gebruik van oorwegend natuurlike kleure en klein hoeveelhede swart. ☑ Die ontwerp lyk elegant en slank met sy abstrakte, geometriese diamantvorme. ☑ Simmetriese balans word gebruik met die diamantvorms van die ontwerp wat aan albei kante van die sentrale as van die patroon aan die agterkant van die haarborsel verskyn. ☑ Dit word gemaak van inleg van pêrel- en skilpaddop wat by die luukse en elegansie van die haarkwas voeg. ☑ Hierdie kultuur het materialistiese waardes weerspieël. Daarom is klem gelê op styl, status en besittings met die gebruik van die pêrel-inset- en skilpaddop soos gesien op die handvatsel en die buitenste rand van die haarborstel. ☑

(6)

Gee krediet vir enige ander geregverdigde antwoorde.

MAKLIK 3, MATIG 4, MOEILIK 3

2.2 (Ken 8 punte toe)

LET WEL:

- Dit is nie 'n vergelykende vraag nie. Die antwoord moet as TWEE afsonderlike opstelle aangebied word.
- Kandidate moet in paragrawe en volsinne skryf, sonder die gebruik van kolpunte of afsonderlike opskrifte (afsonderlike opskrifte word in die nasienriglyn gebruik om merk te vergemaklik).
- Antwoorde moet die leerder se kennis van die beweging weerspieël, soos blyk uit die beelde wat aangebied word.

FIGUUR 3: De Stijl teepot ontwerp

ONDERWERP:

FIGUUR 3 toon abstrakte ontwerp waar geen herkenbare onderwerp op die teepot gesien kan word nie. ☒ 'n Rooster, tipies van De Stijl, word gesien waar die lyne swart is en sommige van die gebiede binne die rooster word ingevul met primêre kleure rooi, blou en geel, op 'n wit agtergrond. ☒ Positiewe mistiek wat Schoenmaekers, 'n Nederlandse filosoof en teosoof, plastiese wiskunde noem, waar die natuur vereenvoudig kan word tot basiese verhoudings en teenoorgesteldes, blyk uit die suiwer eenvoud van die teepotontwerp en die oppervlak daarvan. ☒ Die onderwerp van die oppervlakontwerp van die teepot is onpersoonlik, abstrak en vereenvoudig in suiwer geometriese vierkante en reghoekige vorms. ☒ Die ontwerp word behaal deur vorms op te breek in afsonderlike gebiede, wat fragmentering genoem word. ☒ Sterk, vet, reguit vertikale en horisontale lyne word gesien in mekaar sny om 'n meetkundige rooster te skep. ☒

(1)

KLEUR:

In FIGUUR 3 word slegs die primêre kleure rooi, blou en geel gesien in blokvorms met 'n swart rooster en 'n wit agtergrond soos gesien in die meeste van die de Stijl-ontwerpe wat 'n gewaagde, treffende en dramatiese effek skep. ☒

(1)

BALANS:

In FIGUUR 3 word die Nederlandse tradisie van logika, erns en duidelikheid gesien om 'n harmonie en balans in die roosterontwerp van die teepot te skep. ☒

Asimmetriese balans is duidelik omdat die primêre kleure die verskillende grootte reghoekige en vierkantige vorms wat deur die rooster geskep word, vul, waar geen twee vorms dieselfde is nie, maar 'n visuele balans word geskep. ☒ Die teepot self is asimmetries gebalanseer deur die handvatsel en spuit aan weerskante, wat 'n visueel stabiele vorm tot gevolg het. ☒

(1)

LYN:

In FIGUUR 3 word sterk, vet, reguit vertikale en horisontale lyne gesien wat mekaar sny om 'n eenvoudige blokagtige, geometriese rooster oor die hele vorm van die teepot te skep. ☒

(1)

FIGUUR 4: Skandinawiese teepot ontwerp

ONDERWERP:

Die ontwerp van FIGUUR 4 toon 'n duidelike, eenvoudige, gestileerde, herhaalpatroon van ewe gespaseerde en omgekeerde motiewe van blomme op hul stingels. ☒

(1)

KLEUR:

FIGUUR 4 toon tipiese gebruik van opwindende, helder en vrolike rooi, blou en groen kleure in die patroon op 'n kontrasterende, skerp wit agtergrond op die porselein-liggaam van die teepot. ☒ Kleure is plat wat 'n baie eenvoudige, maar dramatiese elegante gehalte aan die ontwerp gee. ☒ Die deksel is ligkleurige natuurlike hout, tipies gesien in Skandinawiese ontwerpe. ☒

(1)

BALANS:

FIGUUR 4 vertoon kristallografiese balans van die patroon, aangesien die blommotiewe eweredig oor die teepot se oppervlak versprei word. ☒ Die balans van die oppervlakontwerp is goed proporsioneel tot die grootte van die teepot, wat sodoende stabiliteit en visuele balans behaal. ☒ Die ontwerp vertoon simmetriese balans met die oppervlakpatroon presies dieselfde aan weerskante van die vertikale en ook horisontale as. ☒ Die teepot self is asimmetries en visueel gebalanseer deur die handvatsel en spuit aan weerskante, maar leen sigself tot opwindende verskillende vorms. ☒

(1)

LYN:

Die lyne van die oppervlakontwerp in FIGUUR 4 is skoon, glad en delikaat. ☒ Dun, delikate, eenvoudige lyne omraam elke blomkop, wat by die genade en skoonheid van die ontwerp voeg. ☒

(1)

Gee krediet vir enige ander geregverdigde antwoorde..

MAKLIK 3, MATIG 3, MOEILK 2

2.3 FIGUUR 5: DIE KUNS- EN KUNSVLYTBEWEGING

2.3.1 (Ken 4 punte toe)

Enige VIER van die volgende eienskappe:

- Handgemaakte loodglastegnieke is op die kasdeure gebruik, asook die hanglampskakerings wat 'n invloed het op Gotiese (Middeleeuse) glasmure. ☒
- Die kuns en kunsvlytbeweging was teen die masjien en massaprodukte gekant. Die glaspaneel van die kasdeure en ook die hanglampskakerings word handgemaak soos in die kuns en kunsvlytbeweging gedoen, wat voldoen aan hul ideaal van eenvoudige handgemaakte voorwerpe van hoë gehalte en afwerking. ☒
- Natuurlike kleure word gesien met kleure van die natuurlike hout van die kas en die gebruik van botterblom geel en groen van die glaspaneel. ☒
- Die versiering word vereenvoudig soos gesien in die kuns en kunsvlytbeweging wat slegs versiering gebruik het om die ontwerp te verbeter deur materiaal te gebruik en nie net vir versiering nie. ☒
- Die ontwerp toon die kuns en kunsvlytbeweging se oortuiging van "waarheid aan materiale", aangesien die kombuiskeas veral klem lê op natuurlike materiale soos hout en nie onder lae verf versteek is nie. ☒
- Die ontwerp is simmetries gebalanseer, aangesien die patroonontwerp van elke glaspaneel weerskante van die vertikale as van die ontwerp weerspieël word. ☒

(4)

- 2.3.2 • 'Die Aarbeid Dief' deur William Morris. ☒
 • Dit was 'n ontwerp vir 'n tapisseriemuurbehangsel. Die plat, gestileerde ontwerp toon geboë en organiese vorms van voëls, blare en blomme. Kleure is gedemp in toon en die lyn is golwend en grasieus. ☒ (2)

Gee krediet vir enige ander geregverdigde antwoorde.

MAKLIK 2, MATIG 2, MOEILIK 2

2.4 2.4.1 **MODERNISTIESE ARGITEKTUUR**
(Ken 4 punte toe)

Enige VIER van die volgende eienskappe:

- "Vorm volgens funksie" is 'n beginsel wat verband hou met moderne argitektuur omdat die vorm van 'n gebou hoofsaaklik op die beoogde funksie gebaseer moet wees. ☒
- Modernistiese argitektuur volg "waarheid aan materiale" deurdat dit materiale volgens hul eie eienskappe gebruik het (byvoorbeeld, 'n betonpilaar moet nie gemaak word om soos staal te kyk nie). ☒
- Asimmetriese plan van interieurs en ook buite van geboue. ☒
- Plat dakke gebruik as addisionele leefruimte. ☒
- Min of geen versiering op die fasade van die geboue. ☒
- Groot vensters en horisontale lintstrookvensters ingesluit, aangesien daar groter ligareas in geboue nodig was. ☒
- Vryvloeiende binneruimte met nie-gewigdraende mure het tot die 'oopenplanstelsel' gelei. ☒
- Vertikale klem word beklemtoon deur gebruik te maak van duidelike, ongebroke lyne van veelverdiepinggeboue. ☒
- Nog 'n benadering tot die modernistiese argitektuur word organiese modernisme genoem waar geboue gietbeton met gekromde vorms (bv. Solomon R. Guggenheim Museum in New York) kan inkorporeer. ☒ (4)

Gee krediet vir enige ander korrekte voorbeelde.

MAKLIK 1, MATIG 3

2.4.2 **(Ken 2 punte toe)**

Die term "Minder is meer" beteken dat minder versiering beter is, aangesien dit nie die aandag van die suiwer vorm aflei nie. ☒ Skoonheid lê in eenvoud. ☒ (2)

MOEILIK 2

[30]

VRAAG 2	2.1	2.2	2.3	2.4	TOTAAL
MAKLIK	3	3	2	1	9
MATIG	4	3	2	3	12
MOEILIK	3	2	2	2	9
TOTAAL	10	8	6	6	30

VRAAG 3: POPULÊRE KULTUUR

3.1 3.1.1 Populêre kultuur of popkultuur is oral in ons, verteenwoordig deur die fliks, televisieprogramme, kunstenaars, musiek, mode en selfs woordeskat wat deur die meerderheid gebruik en aanvaar word. ☒ Gewilde kultuur mag van land tot land verskil. Maar daar is ook internasionale tendense en ikoniese internasionale figure soos musikante, rolprentsterre, televisie-sterre of sportpersoneel wat deel vorm van populêre kultuur op wêreldwye vlak. ☒ Gewilde kultuur is die aanvaarde kultuur van die meerderheid mense op enige gegewe oomblik. ☒ Sleutel tot die idee van populêre kultuur is die idee van verandering. ☒ Populêre kultuur kan oor die algemeen in lyn gebring word met spesifieke geslagte. Op die oomblik verwys ons na die oorheersende generasie van Generasie Y. Hierdie generasie is digitaal ingestel en meer omgewingsbewus. ☒ (2)

3.1.2 (Ken 8 punte toe)

Enige TWEE van die volgende bewegings/eras:

- **TWEE ontwerp bewegings of eras wat bespreek moet word.**
- **Kandidate moet in paragrawe en volsinne skryf, sonder die gebruik van kolpunte of afsonderlike opskrifte. (Afsonderlike opskrifte word in die nasienriglyn gebruik om nasien te vergemaklik.)**
- **Die impak van sosiale faktore wat veranderings in tendense in die ontwerp bewegings geskep het, moet aangebied word.**

ART NOUVEAU (1890–1905): Een van die belangrikste ontwerpelemente in populêre kultuur gedurende die Art Nouveau-tydperk is die uitbeelding van vroue as sensuele wesens van skoonheid en inspirasie. ☒ Die wêreld het begin verander, vroue is meer gerespekteer en het stemreg gekry. ☒ Gedurende die 1800's was advertensies met vroue konserwatief en beperk. ☒ Nou word hulle vry en nogal geheimsinnig, soos gesien word in Alphonse Mucha se prente, plakkate, skilderye en toneelstukke met vroue wat in vloeiende rokke met lang vloeiende hare uitgebeeld word. ☒

☒ Alle ontwerpe insluitend gesnyde houtmeubels het 'n vroulike vloeiende kwaliteit ontwikkel. Dit is op alle vlakke gesien, van plakkate tot lampe, ysterrampe en parfuumbottels. ☒ Dit was 'n reaksie op die preutse Victoriaanse era wat destyds in Engeland plaasgevind het. ☒ Naakfigure is gevier vir hul skoonheid soos gesien in die werk van René Lalique. ☒ Art Nouveau het uiteindelik populêre kultuur in Europa en Amerika beïnvloed. ☒ Dit het tot 'n einde gekom rondom die uitbreek van die Eerste Wêreldoorlog. ☒

BAUHAUS (1919–1933): Onder leiding van Walter Gropius het Paul Klee, Marcel Breuer, Josef Albers, Mies van der Rohe en Wassily Kandinsky, die studente van die Bauhaus het die geleentheid aangegryp om geboue, meubels, film, fotografie, teater, musiek, speelgoed, toestelle en mode te heroorweeg. ☒ Die Bauhaus het hul voorgeneem om die behoefte aan goeie behuising vir 'n groeiende stedelike bevolking onder moeilike ekonomiese toestande te voorsien. ☒ Dit het hulle met 'n verbeeldingryke en praktiese oplossing gedoen.

Hulle wou voordeel trek uit nuwe tegnologie en 'n deurbraak vir rasionele en funksionele vorm in ontwerp behaal. ☒ Koste-besnoeiing industriële massaproduksie was om produkte vir die massas bekostigbaar te maak onder leiding van Hannes Meyer. ☒ Hierdie massaproduksie het baie mense sonder werk laat sit. ☒ Die hoofdoel van die Bauhaus was om die materiële wêreld te herskep en om die eenheid van al die kuns te weerspieël. ☒ Die Bauhaus-skool se oorgang van eksperimentele handwerk na 'n konsentrasie prototipes vir massaproduksie is die basis van industriële ontwerp. ☒

ART DECO (1925–1939): Na die Eerste Wêreldoorlog het die gewilde kultuur nie die rebelse gehalte van vooroorlogse Art Nouveau gehad nie. ☒ 'n Gevoel van escapisme het die popkultuur van hierdie tyd beïnvloed. ☒ Jazzklubs het baie gewild geword, wat bydra tot die dekade wat die 'brullende twintigerjare' genoem word. ☒ Mense wou vermaak word. ☒ Ontwerp van hierdie tyd ontsnap ook deur te verwys na die antieke verlede (bv. Egipte, Griekeland, Rome, Afrika en die Aztec- beskawing). ☒ Vir diegene wat dit kon bekostig, het ontsnap 'n werklike moontlikheid geword deur reis op vaartuie en per trein. ☒ Glansryke reis en spoed het gelei tot die gebruik van vaartbelyning in die latere Art Deco periode. ☒ Vroulike mode het meer vormloos en reghoekig geword en minder vroulik. Hierdie loser styl weerspieël die algemene houding van jong vroue in die 1920's – nie meer gebonde aan hul tradisionele rolle nie. ☒ Na hulle is as die sogenaamde 'flappers' verwys. ☒

1950's: Die Tweede Wêreldoorlog het tot 1945 geduur en het 'n dramatiese impak op die sosiale, politieke en ekonomiese landskap gehad. ☒ Soldate het teruggekom om verhoudings te hernu of oues te herbou en gesinne wou 'n perfekte gesinslewe hê. ☒ Hierdie behoefte het die atmosfeer en kultuur van die 1950's beïnvloed. ☒ Nog 'n belangrike aspek was die fokus op tegnologie en hoe dit gebruik kan word om die kwaliteit van die lewe te verbeter. ☒ Daar was geen ruimte vir eksperimentering of opstand nie. Hierdie era weerspieël ooreenstemming en gesinsoriëntering. ☒ Advertensies, televisie- en radioprogramme, mode- en produkontwerp het almal 'n gelukkige familie gereflekteer. ☒ Geslagsrolle is stereotipeer met vroue as huisvroue en mans as die broodwinner / verskaffer en hoof van sy familie / huis. ☒ Tieners en jong volwassenes moes te alle tye na hul ouers luister, op 'n respekvolle wyse optree en bo alles glimlag en gelukkig lyk. ☒ Die ideale lewe wat mense geskep het, was egter 'n illusie. Teen die einde van die 1950's het jongmense begin rebelleer en die waardes, kultuur en oppervlakkige aard van die wêreld rondom hulle bevraagteken. ☒

1960's: Hierdie periode het bekend geword as tyd van verandering waar tieners selfbewus geword het. Hulle was die dryfkrag agter advertensies en verbruikerswese, sowel as geloofstelsels en houdings van die tydperk. ☑ Tradisionele funksionele ontwerpe van die 50's is vervang met ontwerpe wat kleur, uitdrukking en die konsep van verandering omhels. ☑ Ontwerp was nie meer staties en konserwatief nie, maar eerder omvattend, dekoratief en anti-funksionalisties. ☑ Ontwerpe het gewild geword in mode, produkte, meubels, binnenshuise ruimtes, met popkultuur as verwysing/inspirasie. ☑ Op Kuns het na vore gekom met die hoofdoel om die oog te mislei met 'n illusie wat geskep is deur kleure en lyne in wiskundige komposisies te plaas. ☑

Op kuns was revolusionêr. Dit het nie tradisionele onderwerpe of voorwerpe gehad nie, geen portrette, landskap of stil lewe nie. ☑ Dit verteenwoordig slegs 'n konsep en 'n ervaring wat in baie aspekte van popkultuur 'n kenmerk geword het. ☑ Ruimtevaart het 'n ander belangrike kenmerk van hierdie dekade geword. ☑ In 1969 het Neil Armstrong op die maan geloop, wat gelei het tot beelde van ruimteverkenning deur populêre kultuur deur films, boeke, PV-klere, futuristiese interieurs en selfs advertensies te oorstroom. ☑

In die laat 1960's het die protes lewenstyl gewild geraak. ☑ Die jeug het 'n nuwe siening aangespreek oor die samelewing en politiek, maar die wêreld was nie so nie vinnig om te verander. Hierdie kultuur omhels idees van 'liefde nie-oorlog', verskillende dwelms en losbandige gedrag. ☑ Psigedeliese kuns het die visuele uitdrukking van die latere 1960's gevorm. Met helder en kontrasterende kleure, verwickelde ontwerpe, Art Nouveau-styltype en organiese samestelling. ☑ Die 1960's het op 'n musikale revolusie gebring. Kunstenaars van hierdie era het popmusiek verander, aangesien hulle die idees en waardes van die jeugkultuur van die tyd verteenwoordig ☑ – The Beatles, The Rolling Stones, Jimi Hendrix.

1970's: Dit was 'n tydperk van teenstrydigheid. Die ontvlugtingde disco-kultuur kontrasteer met die verskuiwing na omgewingsbewustheid. ☑ Invloede op ontwerp in hierdie era was die Kubaanse missielkrisis, die Vrouebevrydingsbeweging en die wêreld se eerste omgewingskonferensie. ☑ In 1973 het die energiekrisis in Amerika veroorsaak dat die olie-invoer uit die Midde-Ooste stop. Dit het die ekonomie verwoes en die hele wêreld bewerkstellig. ☑ Hierdie situasie het bewustheid gebring aan die behoefte aan alternatiewe energie soos hidro-, wind- en sonkrag. ☑ Alternatiewe begrippe het gevolglik gewild geword, met die praktyke van joga, oostelike filosofieë, alternatiewe genesing en alternatiewe maniere om geslagsrolle en gelykheid vir almal te beskou. ☑ In 1972 is die Verenigde Nasies se konferensie oor die menslike omgewing in Stockholm gehou. Dit was die begin van wêreldwye bewustheid van omgewingsvraagstukke, wat 'n meer omgewingsbewuste verbruikerskultuur geskep het, veral onder die jeug. ☑ Punk-kultuur in Brittanje was die gevolg van sosiale probleme wat veroorsaak is deur hoë vlakke van werkloosheid, wat op sy beurt finansiële probleme veroorsaak het. ☑ Mohawk-haarstyle, geskeurde en tweedehandse klere, aggressiewe lewenstyl, gedrag en musiek was die subkultuur-tendens. ☑

1980's: Ekonomiese swaarkry en sosiale probleme het in die 1980's voortgesit. Oorloë, soos die oorlog in Iran en Irak, het internasionale nuus geword, en baie Westerse lande het skuldprobleme en ekonomiese resessies beleef. Die kernongeluk in 1986 by die Tsjernobil-kernaanleg was verwoestend en die NASA-ruimteskip Challenger Zambië en Namibië het dwarsdeur die 1980's voortgegaan. ☒ Hierdie gebeure is slegs 'n paar van die belangrikste sosiale, ekonomiese en politieke swaarkry wat gedurende die 80's verduur is. ☒ Die dekade is egter ook vol wonderlike vooruitgang wat deel van die populêre kultuur sou word. Die wêreld het gedurende die 1980's bewus geraak van Vigs, en die siekte, moontlike behandelings en bewustheid het ook sedertdien deel van die populêre kultuur geword. ☒ Die gewilde Live Aid-musiekkonserte wat daarop gemik is om bewustheid van en geld vir die lyding van Ethiopiese mense as gevolg van hongersnood te verhoog. ☒ In die vroeë 1980's het die Commodore 64 en die Macintosh rekenaar, geskep deur Apple, die eerste twee rekenaars geword om suksesvol in die persoonlike rekenarmark te beweeg. ☒ Die impak van hierdie tegnologie het die wêreld geskep waarin ons vandag leef. ☒ Gewilde videospeletjies het ook voordeel getrek uit tegnologiese vooruitgang wat deel uitmaak van die populêre kultuur. ☒ Musiekikone soos Madonna en Michael Jackson het 'n belangrike komponent geword van 80's populêre musiek en het ook inspirerende mode-ikone geword. ☒ Uitgebreide musiekvideo's het daartoe gelei dat hierdie musiekikone visuele ikone word. ☒ Die hiphop-kunstenaars en kultuur is gestig. ☒ Hierdie hiphop-kultuur en graffiti het na die algemene populêre kultuur oorgegaan. ☒ Dit het ook in baie sub-genres gediversifiseer en is vandag nog baie invloedryk op mode, musiek, graffiti en multi-media. ☒ Hiphop-mode uit die 1980's het bestaan uit handelsmerke en toebehore soos sportdrag, skoene, groot sonbrille en swaar juweliersware. Skouervullings, oormatige op maat gemaakte baadjies, klipgewasde jeans, beenverwarmers, kopbande, jellieskoene, Swatch horlosies, van die skouerkleed en -hemde, sowel as lappies, is almal kenmerkend van die 80-jarige mode wat as 'n eklektiese styl beskryf kan word. ☒ Kleure was fel, helder en neon, dikwels gepaard met diere of ander afdrucke. ☐

(8)

Gee krediet vir enige ander geregverdigde antwoorde.

Geen punte sal toegeken word vir die herhaling van inligting in VRAAG 2.

MAKLIK 2, MATIG 5, MOEILK 3

TOTAAL AFDELING B: 40

VRAAG 3		
MAKLIK	2	2
MATIG	5	5
MOEILIK	3	3
TOTAAL	10	10

AFDELING C: KONTEMPORÊRE, INTERNASIONALE, OMGEWINGS- EN SOSIALE ONTWERP

VRAAG 4: OMGEWINGSONTWERP

4.1 FIGUUR 1: HERWINDE PLASTIESE BUITENSHUISE MEUBELS

(Ken 3 punte toe)

- *(Die term KOOLSTOFVOETSPoor verteenwoordig die hoeveelheid kweekhuisgasse – koolstofdioksied en metaan – wat deur 'n persoon, groep mense, aktiwiteit of stelsel afgegee word. Koolstofvoetspoor kan ook vir een aktiwiteit gemeet word. 'n Produk se voetspoor kan bepaal word deur te oorweeg hoe dit gemaak, gestoor, vervoer en vernietig word.)*
- *(Die term VOLHOUBARE ONTWERP beteken die bewaring van ontwerp-, produk- of bouhulpbronne deur gebruik te maak van herwinde of hernubare materiale.)*
- *(Die term BIODEGRADEERBAAR beteken die natuurlike afbreek / verval van 'n stof op 'n manier wat nie skadelik vir die omgewing is nie.)*

Die **koolstofvoetspoor** word verminder omdat in plaas van die gebruik van nuwe / suiwer plastiek by die vervaardiging van hierdie buitenshuise meubels, die hergebruik van plastiek tot gevolg het dat minder kweekhuisgasse vrygestel word en uiteindelik die skade aan die omgewing verlaag. ☒ Die petroleum en gas wat gebruik word om nuwe / suiwer ('virgin') -plastiek te maak, word soms oor lang afstande na plastiekvervaardigers vervoer, fossielbrandstowwe word gebruik, die uitstoot van kweekhuisgasse en die toename in die koolstofvoetspoor. ☒ Die produkte hoef nie geverf te word nie aangesien die kleure van die produkte verkry word deur die keuse van gebruikte plastiek, wat sodoende die vervaardiging van verf verminder. Dit help ook om die koolstofvoetspoor laag te hou. ☒

Hierdie produkte word as **volhoubaar** beskou omdat dit onbepaald geproduseer kan word, sonder om onomkeerbare skade aan die ekosisteem te veroorsaak. ☒ Afvalhope / stortingsterreine word nie geraak met onnodige wegdoening van plastiek nie as gevolg van die idioom '**verminder, hergebruik, herwin**' nagekom word aangesien afvalplastiek gebruik word om hierdie buitenshuise meubels te vervaardig. ☒ Omdat natuurlike hout nie gebruik word om hierdie produkte te maak nie, beteken dit ook dat voortdurende afvelling van bome van plantasies of woude en ook die vervoer van hout nie gedoen word nie, wat die volhoubare kwaliteit van die produk direk beïnvloed. ☒

Plastiek is 'n **nie-bioafbreekbare** materiaal as gevolg van die feit dat plastiek gemaak word van harse afgelei van olie of geraffineerde petroleum en natuurlike gas. Die vervaardiging van hierdie meubels deur slegs herwinde plastiek te gebruik, verhoog dus die omgewingsvriendelikheid van hierdie produkte. ☒ Dit sal nie verrot of oor tyd verval nie, anders as natuurlike hout, sal die produk dus langer hou. ☒

(3)

Gee krediet vir enige ander geregverdigde antwoorde.

MATIG 1, MOEILK 2

4.2 FIGUUR 2: OMGEWINGSBESOEDINGSPLAKKAAT (Ken 4 punte toe)

- **Kandidate moet in paragrawe en volsinne skryf, sonder die gebruik van kolpunte of afsonderlike opskrifte.**
- **Afsonderlike opskrifte word in die nasienriglyn gebruik om nasien te vergemaklik.**

Hierdie plakkaat verhoog bewustheid oor die gevolge van besoedeling op omgewings- en sosiale lewensomstandighede.

BEELD:

- Die beelde op die plakkaat vertoon 'n klein kindjie wat gelukkig met 'n speelgoed-graaf in die sand grawe, maar 'n masker dra met 'n lugfilter-aanhangsel. 'n Fabriek in die agtergrond spoeg rook. Dit word beskou as 'n onnatuurlike situasie deurdat ons nie verwag dat 'n onskuldige jong kind aan skadelike lugbesoedeling blootgestel word nie.
- Hierdie plakkaat maak ons dus bewus daarvan dat langtermyn gesondheidseffekte van voortdurende blootstelling aan lugbesoedeling die longe van groeiende kinders beïnvloed en uiteindelik vererger of mediese toestande van alle mense kompliseer. ☒
- Die plakkaat maak ons bewus daarvan dat besoedeling die bekendstelling van skadelike besoedelstowwe in lug, water en / of grond is. Hierdie besoedelingstowwe kan geweldige gevolge hê vir die hele ekosisteme, wat die lewe vir mense, plante en diere moeiliker maak. Dit word gesien in die droë, harde omgewing waarin ons hierdie kind sien. ☒
- Die beeld van die plakkaat maak ons bewus van hoe die mens voortdurend daarna streef om materiaal en produkte in fabrieke te produseer en te vervaardig. Lugvervuiling is baie erger in hoogbevolkte stede waar meer fabrieke besoedeling in die nabyheid van die mens uitstoot. Wat egter van nywerhede en fabrieke kom, word dikwels as hoof faktore in lugbesoedeling beskou, maar die mensdom blyk voort te gaan met hierdie begeerte om die wêreld te industrialiseer, uiteindelik ten koste van alle lewe op aarde. ☒

(2)

TEKS:

- Die teks word getoon met uiterste eenvoud en omgekeerde tipe wat 'n impak het op die duidelike boodskap wat uitgebeeld word. ☒
- Die teks is in 'n vetdrukstyl wat van die sterk boodskap praat. ☒
- Die groot hoofletterfont wat in die teks onder die beeld gebruik word, word in 'n rokerige grys toon vertoon wat vuil, besoedelde lug wat ons in asemhaling, simboliseer. ☒
- Kerning van die letters van die frase bokant die beeld 'DIESELFDE OU MANIER' is op 'n afstand van mekaar, wat simboliseer dat die mens net voortgaan om sy eie probleme te skep deur hul pogings uit te voer om te probeer reageer op en hierdie deurlopende probleem van lugbesoedeling te verander.

(2)

Gee krediet vir enige ander geregverdigde antwoorde.

MAKLIK 2, MOEILIK 2

4.3 (Ken 8 punte toe)

EEN INTERNASIONALE ONTWERPER OF ONTWERPMAATSKAPPY WIE SE WERK OMGEWINGSAKE AANSPEEK:

Leerders moet opstelstyl skryf, maar die inligting in die nasienriglyn is in kolpuntvorm vir gemak van nasien.

JULIE BARGMANN (Amerikaanse Landskapargitek):

BENADERING EN DOELSTELLINGS:

- Sy herwin en herstel besoedelde landmassas wat erg geraak is deur mynbou of die storting van vullis. ☒
- Die herstelde werwe/areas staan bekend as 'regeneratiewe parke'. Haar projekte staan bekend as 'brownfield reclamation projects'. (’n Eiendom wat nie herontwikkel of hergebruik kan word nie omdat dit besmet is / besoedel word deur sommige gevaarlike stof). ☒
- Onderwerpe sluit verlate steenkoolmyne, geslote steengroewe, ongebruikte fabriek en stedelike spoorweë in. ☒
- Sy laat bewyse na van die verlede se geskiedenis van ’n werf sodat mense nie vergeet nie. ☒
- Sy leer 'kritieke site-seeing' wat daarop gemik is om die meervoudige geskiedenis van die werf te verken om die uitwerking van industriële prosesse op die terrein te verstaan. ☒
- Sy versamel ’n span argitekte, ingenieurs, historici en wetenskaplikes wat elk hul spesifieke vaardighede en visie na die proses bring. ☒

SY BEOOG OM:

- Die landskap te help om te word wat dit bedoel is om te wees, nie net om dit terug te neem na wat dit oorspronklik was nie. ☒
- Skep areas van stedelike wildernisse uit verlate industriële terreine. ☒
- Die afval van ’n eeu van vervaardiging in iets kultureel, ekonomies en ekologies produktief te transformeer. ☒
- Die probleem te verhoed met oppervlakkige 'kosmetiese' verbeteringe, eerder om die probleem in sy kern op te los. ☒
- Om te verseker dat die herstelde werf pragtig is, ’n funksie het en toeganklik is vir die gemeenskap. Dit is gegrond op die idee dat ontwerp nie goed is voordat dit iets gedien het nie. ☒
- Om van 'deursigtige remediërende skemas' gebruik te maak sodat mense die werklike werking van die herstelde-herwinningsproses (bv. Vintondale) kan sien.

VOORBEELD:

TOETS DIE WATER BY VINTONDALE, (’n park van 45 hektaar / 18,2 hektaar). ☒

- Oorspronklik is ’n ontginde steenkoolmyn ernstig besoedel deur suurmynwaterdreinerings (AMD) as gevolg van die steenkoolmynproses. ☒
- Die herwinningspan vir hierdie projek bestaan uit haarself, die argitek- en terreinfotograaf, ’n historikus, ’n hidrogeoloog, ’n kunstenaar, aardtegnoloë en projekassistent. ☒
- Die landmassa van die park is dan uitgekap om ’n passiewe suurmynwaterdreinerings (AMD) behandelingstelsel vir die besoedelde water te vorm. ☒

- 'n Reeks vleilande is gebou, bestaande uit vier retensiebekkies en spoelweë, of behandelingsafdelings, vir die suurbesoodelde water om deur te filter. ☑
- In elke stadium van die 'Behandelings Tuin' word die water meer gesuiwer en verander die kleur geleidelik van sy oorspronklike suuroranje tot 'n ertjiegroen. In die vierde stadium word dit 'n meer alkaliese groenblou. ☑
- Ten slotte gaan dit deur 'n spesiaal geboude moeras / vleiland vir 'n 'finale spoel' op pad terug na die plaaslike kreek. ('n Kreek is 'n stroom wat kleiner is as die rivier.) ☑
- Bewyse van die vorige vervuilde toestand van die terrein is op verskillende maniere sigbaar. Aarde en plantvorme simboliseer die voormalige mynbou. 'n Lang voetstuk van uitgegrawe grond en mynafval is geskryf met swart skywe wat Vintondale se 152 kooksoonde herinner. ☑

(8)

MAKLIK 3, MATIG 3, MOEILIK 2**[15]**

VRAAG 4	4.1	4.2	4.3	TOTAAL
MAKLIK		2	3	5
MATIG	1	2	3	6
MOEILIK	2		2	4
TOTAAL	3	4	8	15

VRAAG 5: SOSIALE VERANTWOORDELIKE ONTWERP**5.1 FIGUUR 1: HEX-HUISE
(Ken 3 punte toe)**

(Binne die ontwerp-wêreld kan sosiale ontwerp gedefinieer word as 'n ontwerp-proses wat bydra tot die verbetering van menslike welsyn en lewensbestaan.)

ENIGE DRIE VAN DIE VOLGENDE:

- Die Hex-huise bied bekostigbare skooling wat vinnig ontplooi kan word om 'n waardige, gemaklike ruimte vir ontheemde persone te voorsien. ☒
- Die buigsaamheid van die Hex-huisestelsel bied die eindgebruiker die vermoë om hul leefruimtes binne en buite te personaliseer, wat 'n waardige en betekenisvolle lewe bied. ☒
- Die reëling van die seskantig gevormde Hex-huise skep ingeslote areas wat as veilige speelareas vir kinders kan dien en veilige areas vir gemeenskaplike sosiale interaksie. ☒
- Aangesien hierdie eenhede langs mekaar geplaas kan word of selfs bymekaar kan kom, kan groter gesinne saam woon wat bydra tot 'n positiewe familie omgewing. ☒
- Hierdie reëling van eenhede, en as gevolg van die feit dat hulle van struktuur-geïsoleerde (SIP's) gemaak word, skep goeie termiese eienskappe, wat 'n gemaklike huis bied. ☒
- As gevolg van die feit dat hierdie Hex-huise vir tot 20 jaar bewoon kan word, stel dit dan voorwaardes vir langtermynbehuising vir die mense in, asook vir die geleentheid om permanente indiensneming in die gebied te soek. ☒
- Deur gesinne toegang te gee tot woonbuurte, kan hulle groter kanse op toegang tot geriewe hê en belangrike gesondheidsvoordele genereer. ☒
- Deur gesinne met groter residensiële stabiliteit te bied, kan hierdie bekostigbare Hex-huise stres en verwante ongunstige gesondheidstoestande verminder. ☒
- In 'n tyd wanneer mense kwesbaarheid en onveiligheid ervaar as gevolg van verplaas word, verhoog hierdie behuising groter selfbeeld en gee hulle 'n groter gevoel van veiligheid. ☒
- Inwoners van die Hex-behuising kan groentetuine in die spasies voorsien wat sodoende tot gesonde voedingsvoordele lei. ☒

(3)

Gee krediet vir enige ander geregverdigde antwoorde.

MATIG 3

5.2 DIE WERK VAN EEN **PLAASLIKE EN EEN INTERNASIONALE SOSIALE** VERANTWOORDELIKE ONTWERP / ONTWERPGROEP (Ken 12 punte toe)

Leerders moet opstelvorm skryf, maar die inligting in die nasienriglyn is in kolpuntvorm om gemerk te word.

PLAASLIKE SOSIALE VERANTWOORDELIKE ONTWERPER: STREETWIRES

SOSIALE KWESSIE: WERKLOOSHEID:

- Die besigheid fokus op die vervaardiging van straatdraadkuns, 'n unieke Suid-Afrikaanse genre om die probleme van werkloosheid en armoede in ons land aan te pak. ☒

DOELSTELLINGS EN SOSIALE VERANTWOORDELIKHEID:

- Die hoofdoel is om betekenisvolle langtermyn indiensneming vir soveel werklose Suid-Afrikaners as moontlik te skep en te handhaaf deur middel van handwerk. ☒
- Om die lewe van baie voorheen behoeftige Suid-Afrikaners te verbeter deur 'n werkplek, 'n sin vir doel te bied.
- Die Streetwires-opleiding en -ontwikkeling is 'n nie-winsgewende maatskappy wat daarop gemik is om gemeenskappe te bevoordeel deur toegang tot vaardigheidsopleiding en persoonlike ontwikkeling te bied. ☒
- Skep 'n reeks uitreikingsinisiatiewe in weeshuise en skole in arm gemeenskappe. ☒

INVLOEDE EN TIPE PRODUKTE:

- Weerspieël die draadkuns uit landelike gebiede van Maputaland en Zoeloeland waar jong kudde seuns hul eie draad speelgoed geskep het. ☒
- Suid-Afrikaanse inheemse wild: voëls, diere, bome en blomme (fauna en flora). ☒
- Binnelandse en plaasdiere. ☒
- Korporatiewe logo's wat Streetwires dan vertaal in opdrag van korporatiewe geskenke en promosie-items. ☒
- Die dekormark, gesien in Streetwires se draad en kralewerk, bakkies, lampskerms, ens.
- Kontemporêre lewe en produkte van die stedelike lewe is invloede en inspirasie vir hul produkte, soos eetgerei, radio's, taxi's en motors. ☒

ALGEMENE EIENSKAPPE:

- Materiaal: Draad- en glaskrale, en soms sluit opgesnyde blikkies of botteldop in.
- Die werke is beide dekoratief en funksioneel. ☒
- Vorms en vorms van produkte is gestileerd, grillig en humoristies. ☒
- Lyn is eenvoudig en kromlynig. ☒
- Helder kleure oorheers, soos blou, geel, turkoois, lemmetjiegroen en pienk.
- Kleure spreek gevoelens van lighartigheid en vreugde. ☒
- Ritme word geskep deur die krommende, sonderlinge lyn te herhaal. ☒

ONTWERPPROSES EN PRODUKSIEMETODES:

- 'n Ontwerpspan skep nuwe draadkunsontwerpe, en sodra dit goedgekeur is, word templates gemaak. ☑
- Die sjabloon word dan oorgedra aan draadkunsenaars wat as 'n span werk om die produk te reproduceer. ☑
- Vyf produkreeks word geproduseer, naamlik 'Streetwires Custom' (unieke produkreeks vir gebeure en korporatiewe handelsmerk), "Streetwires Generic" (kleinhandelreeks wat die grootste persentasie van inkomste verseker), 'Streetwires Collection' (mikpunt ontwerp en dekor-mark), 'The Signature Range' (bevorder die name van die beste kunstenaars van die maatskappy en verkoop in die markwinkels) en "The Fine Art Collection" (uitstallings waar versamelings onder die name van die kunstenaars vertoon word). ☑
- Werk word verkoop uit hul kleinhandelwinkel in Kaapstad. Verskeie ander plaaslike kleinhandelaars, wat vir korporatiewe kommissies vervaardig word, word op internasionale handelsbeurse aangebied en ook na oorsese lande uitgevoer. ☑

VOORBEELD VAN 'n WERK: "PROUDLY SOUTH AFRICAN LOGO" TROFEE ☑

- Die Trots Suid-Afrikaanse veldtog is 'n Suid-Afrikaanse 'koop plaaslike' bemarkingsveldtog en logo. ☑
- In hierdie Streetwires-trofee-skepping word dit vertoon as 'n gekopte hand wat op 'n klein voetstuk staan, met die 'Trots Suid-Afrikaanse logo'. ☑
- Die regmerk in die logo is die universele simbool van endossement, wat gehalte en goedkeuring aandui. Die regmerk in die logo is die universele simbool van endossement, wat gehalte en goedkeuring aandui. ☑
- Die kleure vertoon die kleure wat in die Suid-Afrikaanse vlag gesien word. Die regmerk in die logo is die universele simbool van endossement, wat gehalte en goedkeuring aandui. ☑
- Die organiese vorm van die hand kontrasteer met die geometriese vorms van die logo. ☑

(6)

EN

**INTERNASIONALE SOSIALE VERANTWOORDELIKE ONTWERPER:
ADRIANA BERTINI (BRASILAANSE ONTWERPER)**

SOSIALE UITGAWE EN KONTEKS: VIGS. Afrika suid van die Sahara het die meeste mense met Vigs. Dit is een van die mees verskriklike pandemies ooit en 'n ware bedreiging internasionaal en ook na Suid-Afrika. ☑

DOELSTELLINGS EN SOSIALE VERANTWOORDELIKHEID:

- Die doelstellings van Bertini se ontwerpe is om by te dra tot maatskaplike welsynsveldtogte en om bewustheid van Vigs te verhoog. ☑
- Om diegene wat nog nie weet hoe Vigs gekontrakteer of beheer word nie, op te voed. ☑
- Om gedagtestrydende veldtogte te skep wat geskik is vir spesifieke teikenmarkte; spesifiek die jeug, swanger vroue, mans en die algemene gemeenskap. ☑
- Om bewustheid vir MIV/Vigs te verhoog deur middel van 'n toets wat 'verwees' is in plaas van stof. ☑
- Haar idee is om kondoomgebruik te bevorder, nie as 'n kommersiële manier nie, maar as konseptuele manier, wees dit bewus of onderbewus. Die idee is om hulle op die regte tyd te dra, nie net as 'n neiging in die mode nie. ☑
- Die fokus is nie om die togae wat sy ontwerp, aan te trek nie, maar eerder om kondome in almal se lewens in te stel, taboe te breek en om die algemene publiek regtig te dink oor die kwessie van MIV/Vigs. ☑
- Sy wil hê haar ontwerp / kuns moet oral sigbaar wees, en herinner mense aan die noodsaaklikheid van MIV/Vigs-voorkoming. Sy gebruik haar mode-skeppings om die kwessies rondom MIV/Vigs te beklemtoon en dra haar boodskap dat 'kondome 'n basiese alledaagse bykomstigheid soos 'n paar jeans en nodig as 'n groot liefde moet wees.'
- Om haar skeppings te gebruik om taboe te breek soos vroulike genitale verminking. ☑
- Sy glo dat dit in die kunste altyd moontlik is om die verhoudings tussen kultuur, kennis en krag te dekonstrueer en herbou. Die doelwit om as 'n 'kunstivis' te werk, is om in kultuur in te gryp, om problematiese beleid van die samelewing te formuleer, in hierdie geval, FGM". ☑

INVLOEDE:

Bertini is geïnspireer deur die MIV-positiewe kinders wat sy leer ken het, terwyl hy vrywillig is vir GAPA, 'n Vigs-voorkomingsgroep wat die bewussyn van Vigs verhoog en mense help, veral MIV-positiewe kinders. Dit het haar 1997 "Dress Up Against Aids" -veldtog geïnspireer wat alternatiewe mode as bemarkingsmedia gebruik. ☑

KENMERKE:

- Bertini gebruik vervalde of gebrekkige kondome as rou materiaal om kunswerke te maak. Haar skeppings sluit oornames, aandrokkies, lewendige bikini's, elegante sjaal, blomkarnivalkostuums en ander plastiekkuns in.
- Nie net aan die toga, bikini's, passe, sjaal en beeldhouwerke skep sy gesamentlike stellings oor seksuele en reprodutiewe gesondheid en regte nie, maar ook die omgewing. Gemiddeld het haar skeppings ongeveer 3,000 gekooide kondome per rok gebruik. ☑

- Die rou materiaal bly dieselfde, maar die tegnieke wat gebruik word om 'Condom Art' te maak, kleursel, plak, naaldwerk en collageer, gee elke stuk sy unieke gehalte. ☒
- Sy maak ook rokke uit papier. ☒
- Haar rokke word uitgestal met modebeeldjies en word na verwys as beeldhouwerk. ☒
- Sy verkies om meer met die figure te werk omdat sy opgemerk het dat hulle mense laat dink oor die betekenis van 'Dra teen Vigs'. ☒
- Bertini se ontwerpe kan gesien word by modeshows, in tydskrifte, of as museumuitstallings. Haar 1997-versameling, wat in Los Angeles, Kalifornië gehou was, word Dress Up Against Aids: Condom Couture genoem. ☒
- Haar ontwerpe word getoon in Brasilië en internasionaal, insluitend Spanje en Thailand en Vigs-konferensies. ☒

VOORBEELD VAN 'n WERK: 'DIE MOEDER EN DOGTER ROKKE' ☒

- Dit is 'n stelling teen vroulike genitale verminking. ☒
- Dit is gemaak uit 2 000 ligte pienk papier roosblare. Die twee rokke is visueel verstommend en gedagtesuitdagend. ☒
- Elke roosblare is onderteken en die roosblare vir die rokke bevat die handtekening van meer as 42 000 mense wat 'n einde maak aan FGM. ☒
- Die volwasse (ma) rok het bestaan uit 1200 getekende roosblare en het 36 ure geneem om te maak. Die kind se rok (dogter) het 700 roosblare gebruik en het 21 uur geneem om te voltooi. ☒
- Sy beskryf die vorms van die liggaam as die leë doek en die papier het blomblare as die rou materiaal wat sy sou 'verf'. ☒
- Die volwasse-kind, moeder-dogterbinding van liefde word herhaal deur hierdie versameling rokke. Die 2 000 kroonblare met handtekening vereis dat hierdie band versterk en beskerm word teen skade. ☒

(6)

MAKLIK, MATIG, MOEILIK**[15]**

VRAAG 5	5.1	5.2	TOTAAL
MAKLIK	1	4	5
MATIG	1	5	6
MOEILIK	1	3	4
TOTAAL	3	12	15

TOTAAL AFDELING C: 30
GROOTTOTAAL: 100

VRAAG 1	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	TOTAAL
MAKLIK	3	2	2	2	1	10
MATIG	4	2	2	3	1	12
MOEILIK	3		2	3		8
TOTAAL	10	4	6	8	2	30

VRAAG 2	2.1	2.2	2.3	2.4	TOTAAL
MAKLIK	3	3	2	1	9
MATIG	4	3	2	3	12
MOEILIK	3	2	2	2	9
TOTAAL	10	8	6	6	30

VRAAG 3		TOTAAL
MAKLIK	2	2
MATIG	5	5
MOEILIK	3	3
TOTAAL	10	10

VRAAG 4	4.1	4.2	4.3	TOTAAL
MAKLIK		2	3	5
MATIG	1	2	3	6
MOEILIK	2		2	4
TOTAAL	3	4	8	15

VRAAG 5	5.1	5.2	TOTAAL
MAKLIK	1	4	5
MATIG	1	5	6
MOEILIK	1	3	4
TOTAAL	3	12	15

ONTLEDING RAAMWERK:

VRAAG	1	2	3	4	5	TOTAAL	%
MAKLIK	10	9	2	5	5	31	31
MATIG	12	12	5	6	6	40	40
MOEILIK	8	9	3	4	4	29	29
TOTAAL	30	30	10	15	15	100	100